

GRADUAAT IN DE JURIDISCH- ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING

SAMENWERKINGSVERBAND TRACK 5 KEMPEN

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

17 OKTOBER 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	11
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	18
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	19
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) van de nieuwe opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning gevalideerd op 18 februari 2019.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) stelt vast dat het beoogd eindniveau van de opleiding, zoals beschreven in het informatiedossier, overeenstemt met de vastgestelde DLR. In de verschillende fasen van een juridisch proces draagt de gegradueerde de verantwoordelijkheid voor de administratieve voorbereiding en afhandeling van het dossier. Het onderscheid met de bacheloropleiding rechtsgeleerdheid op kwalificatieniveau 6 is voldoende duidelijk geworden. De commissie kan zich vinden in de keuze van de opleiding om zich in eerste instantie op een avondopleiding voor werkende studenten te richten. De opleiding zal daarnaast de behoefte aan een dagopleiding nagaan en desgevallend organiseren. De contacten met het werkveld zijn benut om de opleiding te laten aansluiten bij de behoeften van de beroepspraktijk. De commissie waardeert de aandacht voor deontologie en ethisch handelen. In aanvulling daarop adviseert de commissie de studenten ook te wijzen op de deontologische code van vrije beroepen, vanwege het belang van de vertrouwelijkheid van communicatie tussen juristen onderling.

De commissie waardeert het didactische model dat als onderliggend concept is gebruikt voor het programma. Het curriculum is gestructureerd in duidelijke leerlijnen, met een graduele groei van competenties aan de hand van beroepstaken en een sterke verwevenheid van praktijk en theorie. Er is aandacht voor belangrijke aspecten zoals deontologie, talen en *soft skills*. De commissie adviseert de gewenste professionele attitude concreet uit te werken, als houvast voor studenten en beoordelaars. De gehanteerde didactische werkvormen zijn gevarieerd en passen bij de opleidingsdoelen. De commissie waardeert de inzet van *blended learning* en afstandsleren en adviseert dit systematisch verder te ontwikkelen.

De opleiding werkt vanuit een expliciete didactische visie (*cognitive apprenticeship*) op werkplekleren. De commissie verwacht dat dit een goede aanpak is om studenten op een werkplek te begeleiden. De omvang van het werkplekleren voldoet aan de vastgestelde norm van minimaal 1/3 van het aantal studiepunten. Het werkplekleren vindt deels op de hogeschool plaats aan de hand van simulaties. De commissie geeft in overweging om het werkveld bij deze simulaties actief te betrekken, zodat de casuïstiek een goede afspiegeling is van de realiteit. Het is positief dat de opleiding kwaliteitscriteria zal formuleren voor de werkplek, mede in functie van de realisering van het beoogde eindniveau en dat ze zal zorgen voor vorming en begeleiding van de werkplekmentoren.

De opleiding wordt gedragen door betrokken lectoren met ervaring in de huidige HBO5-opleiding rechtspraktijk. Het personeel is ingekanteld in de hogeschool en voelt zich goed ondersteund door de dienst Onderwijs.

Het systeem van toetsing zit goed in elkaar en is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als onderdeel van het leren, zoals op hogeschoolniveau uitgewerkt. Er wordt getoetst volgens de principes van *constructive alignment* en de mix van evaluatievormen staat in functie van competentiegerichtheid en geïntegreerd toetsen. Er is aandacht voor toenemende autonomie van de student. In het digitale portfolio dat studenten opbouwen, laten ze hun ontwikkeling zien. Het werkveld zal worden betrokken bij de uitwerking van indicatoren om de studenten op de werkplek te beoordelen.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding volgt de systematiek van Thomas More. Studenten, lectoren en externe stakeholders zijn daarbij actief betrokken.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband Track 5 Kempen voor de opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- Wijs de studenten op de deontologische code van vrije beroepen;
- Veranker de aandacht voor ethisch handelen en attitude-ontwikkeling in de leerdoelen en formuleer concreet wat de student moet laten zien;
- Pak de voorbereiding van het onderwijsprogramma niet stapsgewijs per fase aan, maar vanuit een samenhangend beeld van het gehele opleidingstraject;
- Werk de kwaliteitscriteria voor werkplekken nader uit en zorg voor tijdige vorming van bedrijfsmentoren;
- Operationaliseer de leerdoelen voor het werkplekleren voor student, lector en bedrijfsmentor, zodat ze accuraat beoordeeld kunnen worden.

Den Haag, 17 oktober 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning van het samenwerkingsverband Track 5 Kempen,

Antonia Aelterman
(voorzitter)

Marianne van der Weiden
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) van de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning zijn gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) (zie bijlage 2). Deze zijn gebaseerd op en gelinkt aan de door de overheid vastgelegde beroepskwalificaties op niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning gevalideerd op 18 februari 2019.

Het is een bewuste keuze van de hogeschool en de opleiding om in aanvulling op de DLR geen OLR te formuleren, omdat men de studenten zoveel mogelijk hun eigen weg in het brede domein van de juridisch-administratieve ondersteuning wil laten zoeken, passend bij hun job. De DLR zijn daarvoor breed genoeg, terwijl meer specifieke OLR tot een inperking zouden kunnen leiden.

Het informatiedossier vermeldt dat het beoogde eindniveau is getoetst bij een adviesraad. Uit het toelichtend gesprek blijkt dat de adviesraad bestaat uit een brede vertegenwoordiging van het beroepenveld: zowel uit de klassiek-juridische context, zoals de advocatuur, het notariaat en de rechtspraak, alsook uit het bedrijfsleven en de overheid (gemeenteloket, eerstelijns juridische ondersteuning). De opleiding heeft de adviesraad geconsulteerd over het beoogde eindniveau, en in een later stadium aan de hand van beroepstaken ook over de invulling van het programma. Om niveau en complexiteit van de beroepstaken in de opleiding te bepalen heeft men de niveau-uitwerking van de Associate degree in Nederland benut, zo blijkt uit het toelichtend gesprek.

De gegradueerden zullen direct inzetbare beroepsprofessionals zijn, die administratieve en communicatieve ondersteuning bieden in een juridische werkomgeving. Om ervoor te zorgen dat dossiers compleet en op tijd zijn, dat afspraken goed opgevolgd worden en dat er heldere communicatie is met interne en externe betrokkenen, dient de gegradueerde inzicht te hebben in de juridische context. Inzicht in deontologie en ethisch handelen is daarbij een belangrijk aspect. De inhoudelijke juridische kennis waarover de gegradueerde moet beschikken is beperkt tot de basis. Het beoogde eindniveau van juridische kennis moet de gegradueerde in staat stellen de ondersteunende administratieve en communicatieve taken in de juridische context adequaat uit te voeren. Ter concretisering heeft de opleiding de DLR gekoppeld aan de activiteiten en kennis die volgens de beroepskwalificatie van een Juridisch deskundige worden verwacht. Dit vergemakkelijkt het gesprek met de vertegenwoordigers uit het werkveld, die meer bekend zijn met de beroepskwalificatie dan met de DLR.

De opleiding richt zich, voortbouwend op de HBO5-opleiding rechtspraak, in eerste instantie met een avondtraject op voltijds werkende studenten die zich verder willen ontwikkelen. Afhankelijk van de behoefte wil de opleiding in een later stadium ook een dagopleiding voor generatiestudenten aanbieden, maar op dit moment dwingen de beperkte middelen tot een keuze. Voorlopig gaat men niet uit van een start van de dagopleiding vóór 2022-2023. In de tussentijd wordt de behoefte van generatiestudenten gemonitord op open dagen en in het secundair onderwijs.

Overwegingen

De commissie heeft uit het dossier en het toelichtend gesprek een beeld gekregen van de eigenheid van de nieuwe opleiding. De op te leiden gegradueerden in de juridisch-administratieve ondersteuning zullen direct inzetbaar zijn in de beroepspraktijk. Door de link van de DLR met niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur en de toelichting tijdens het gesprek is het beoogde eindniveau voldoende aangetoond. Het onderscheid met de bacheloropleiding rechtsgeleerdheid op kwalificatieniveau 6 is voldoende duidelijk geworden. In het toelichtend gesprek kwam naar voor dat de opleiding zich ook beperkt internationaal heeft georiënteerd. De commissie vindt dat voor deze opleiding voldoende. De commissie kan zich vinden in de keuzes die de opleiding heeft gemaakt om geen eigen OLR te formuleren en om zich in eerste instantie op de avondopleiding te richten. De commissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om daarnaast wel de behoefte aan een dagopleiding te monitoren. De commissie doet de suggestie om dat systematisch en tijdig te doen, zodat tijdig op die behoefte kan worden ingespeeld. De graduaatsopleiding is immers ook bedoeld voor generatiestudenten.

De contacten met het werkveld zijn benut om de opleiding zodanig vorm te geven dat ze aansluit bij de behoeften van de beroepspraktijk. De commissie vindt het positief dat de adviesraad een brede afspiegeling is van het werkveld. De commissie kan zich vinden in de omschrijving van de gegradueerde op eindniveau. In de verschillende fasen van een juridisch proces draagt de gegradueerde de verantwoordelijkheid voor de administratieve voorbereiding, communicatie en afhandeling van het dossier. De commissie waardeert de aandacht voor deontologie en ethisch handelen. In aanvulling daarop adviseert de commissie de studenten ook te wijzen op de deontologische code van vrije beroepen, niet alleen omdat zij zelf vertrouwelijk dienen om te gaan met informatie, maar ook om daarbij bijvoorbeeld het verschil te kennen tussen briefwisseling onder advocaten, die volgens de deontologische code strikt vertrouwelijk is, en briefwisseling met derden die per definitie niet vertrouwelijk is voor derden.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding maakt aan de hand van een schematisch programmaoverzicht inzichtelijk hoe het onderwijs zal worden ingevuld. De opleiding is opgebouwd aan de hand van vier horizontale leerlijnen. In de communicatieve leerlijn leren de studenten op een duidelijke en klantvriendelijke manier te communiceren met cliënten en leidinggevenden, en duidelijke rapporten en verslagen te schrijven. In de administratieve leerlijn gaat het om het beheer en de opvolging van juridische dossiers, mede met behulp van kantoorsoftware. In de juridische leerlijn maken de studenten kennis met de kaders van de verschillende rechtstakken, voor zover deze essentieel zijn voor de uitoefening van het beroep. In de integrale praktijkleerlijn komen de studenten in reële en in gesimuleerde beroepssituaties, waarin ze aan realistische en concrete opdrachten werken. Gedurende de opleiding nemen de beroepstaken en opdrachten in elke leerlijn toe in niveau, zelfstandigheid en complexiteit. De studenten ontwikkelen zich van een basis- naar een verdiepend niveau wat leerresultaten betreft. De onderdelen worden gespreid over zes semesters. De ECTS-fiches van de eerste drie semesters zijn opgenomen in het informatiedossier.

Als didactisch uitgangspunt hanteert de opleiding het viercomponenteninstructiemodel (4C/ID) van Merriënboer, uitgaande van reële, authentieke beroepstaken. Studenten oefenen de taken in hun geheel, met ondersteunende informatie (waaronder *just-in-time* kennis) en zo nodig oefenen van specifieke deeltaken. In het informatiedossier heeft de opleiding deze methode toegelicht. In het toelichtend gesprek kwam het 4C/ID-model regelmatig aan de orde, waaruit blijkt dat de lectoren met deze aanpak vertrouwd zijn en daadwerkelijk als uitgangspunt hanteren voor hun onderwijs. De gehanteerde werkvormen bestaan uit colleges, casusonderwijs, demonstraties, rollenspellen, praktijkoefeningen en werkplekleren. Een aantal lectoren heeft al ervaring met *blended learning* en begeleiding op afstand. Het lectorenteam wordt door de dienst Onderwijs ondersteund om deze vaardigheden verder te ontwikkelen.

In het opleidingsprogramma is er aandacht voor ethische aspecten, talenkennis en *soft skills*. Dat blijkt uit opleidingsonderdelen als Professioneel communiceren, Ethisch handelen, Privacy en Juridisch Frans. In het gesprek licht de opleiding toe dat de ontwikkeling van professionele attitudes in alle onderdelen geïntegreerd is, doordat studenten volgens het 4C/ID model aan authentieke beroepstaken werken en in dat kader feedback krijgen op de professionaliteit van hun handelen.

Tijdens het gesprek wordt toegelicht dat de integrale praktijkleerlijn, het werkplekleren, begint met een sectorexploratie (semester 1) en een project rechtbanken (semester 2). In de sectorexploratie wonen de studenten een gemeenteraad en een zitting van het Vlaamse parlement bij en maken daarvan een verslag en/of notulen die beantwoorden aan de wet. Het project rechtbanken houdt in dat de studenten een strafzaak en een burgerlijke zaak bijwonen. Daarvan maken ze een verslag waaruit blijkt dat ze de verschillende deelnemers en hun rollen kunnen onderscheiden. In het derde en vierde semester krijgt het werkplekleren vorm via simulaties. Studenten analyseren geanonimiseerde dossiers en voeren de daarbij behorende werkzaamheden uit, zoals correspondentie en mondelinge communicatie met cliënten, collega's en leidinggevenden. De dossiers zijn zowel rechtbankgebonden (semester 3) als ondernemingsgebonden (semester 4), waardoor de studenten inzicht krijgen in het brede werkterrein. In de laatste twee semesters werken de studenten als startende professional. In totaal besteden de studenten 48 studiepunten aan werkplekleren.

Studenten zoeken zelf een werkplek voor de integrale praktijkleerlijn in de laatste twee semesters en solliciteren voor een positie als werkplekstudent. Dat kan eventueel hun eigen werkplek zijn. Aan studenten die hier niet in slagen, zullen de docenten ondersteuning bieden. De opleiding geeft aan hiervoor voldoende contacten te hebben met verschillende werkveldpartners. Als voorbeeld wordt het juridische bijstandsbureau dat door de Stad Geel wordt opgericht genoemd, waar grote behoefte is aan administratieve ondersteuning van de behandelde zaken. Studenten kunnen in beide semesters dezelfde werkplek houden, of van werkplek wisselen indien nodig of gewenst. Werkgevers hebben echter voorkeur voor de eerste optie, omdat studenten dan meer ingewerkt zijn. Werkplekleren in het buitenland is mogelijk. Een werkplek dient aan – nog nader uit te werken - kwaliteitscriteria te voldoen. De opleiding maakt hierbij gebruik van de ervaringen in andere graduaatsopleidingen. Het werkplekleren wordt opgebouwd volgens de methode van *cognitive apprenticeship*, begeleid door de bedrijfsmentor die een expert binnen het werkveld is. In het informatiedossier is deze methode toegelicht. Voor de bedrijfsmentoren is vorming voorzien. Omdat de mentoren pas in de laatste twee semesters een rol spelen, is deze vorming nog niet gestart. De opleiding beoordeelt of de beoogde werkplek van een student aan de criteria voldoet en legt de afspraken over taken, begeleiding en beoordeling vast in een overeenkomst met de organisatie die de werkplek biedt. Dit geldt ook als een student het werkplekleren op de eigen werkplek uitvoert.

De opleiding zal worden verzorgd door zes lectoren vanuit de om te vormen HBO5-opleiding rechtspraak van CVO HIK en de bacheloropleiding bedrijfsmanagement afstudeerrichting rechtspraak en office management van Thomas More. Het informatiedossier geeft een overzicht van de kwalificaties en ervaring van deze zes lectoren. De lectoren hebben ervaring in het onderwijs aan werkende studenten. Er zijn inmiddels verplichte professionaliseringssessies geweest over de specifieke didactiek van het conceptuele model (4C/ID) dat Thomas More hanteert en hoe de leerdoelen kunnen worden uitgewerkt in ECTS-fiches en beoordelingscriteria. De lectoren waarderen deze sessies positief en beschouwen professionalisering als een deel van hun opdracht. Daarnaast wordt individuele ondersteuning geboden door de dienst Onderwijs en wisselen collega's onderling hun ervaringen uit.

Voorafgaand aan de opleiding krijgen kandidaat-studenten informatie op studie-informatiedagen (SID-Ins), de website en via de CLB's. Studenten die geen diploma secundair onderwijs bezitten en daardoor niet aan de instapvoorwaarden voldoen, kunnen worden toegelaten op basis van een succesvol afgelegde toelatingsproef. In deze toets worden generieke vaardigheden op het niveau van het secundair onderwijs beoordeeld. Wat de toekenning van EVC betreft, wordt de standaardprocedure van de Hogeschool Thomas More en de Associatie gevolgd. In de toekomst zou er, wat dit aspect betreft, op hogeschoolniveau kunnen bekeken worden of deze procedure wel voldoende is afgestemd op de graduaatsopleidingen.

Aan de start van de opleiding wordt een kick-off-week georganiseerd om studenten te laten kennismaken met elkaar en de opleiding. Tijdens de opleiding heeft elke student een vaste begeleider die de student coacht in de professionele ontwikkeling en studievoortgang. Door de geringe omvang van de opleiding zullen de contacten tussen studenten en lectoren laagdrempelig zijn. Zo zullen de begeleiders goed zicht hebben op individuele studenten. Op de werkplek worden studenten begeleid door een bedrijfsmentor, die regelmatig een coachingsgesprek met de student houdt. De begeleider vanuit de hogeschool bezoekt elke student regelmatig op de werkplek. De digitale leeromgeving maakt ook online opvolging mogelijk. Thomas More biedt zo nodig extra ondersteuning op maat en heeft daarvoor een zorgcoördinator in dienst die de benodigde ondersteuning, faciliteiten en/of hulpmiddelen kan organiseren. Doorverwijzing naar een gespecialiseerde begeleider is mogelijk.

Het informatiedossier vermeldt dat zowel de campus in Geel als die in Lier goed bereikbaar is en beschikt over adequate voorzieningen zoals een leercentrum, flexibele les-, ICT- en projectlokalen.

Overwegingen

De commissie waardeert het didactische model dat als onderliggend concept is gebruikt voor het programma en ziet dat de lectoren dat concept gebruiken bij de vertaling van de DLR naar hun onderwijs. Het curriculum is gestructureerd in duidelijke leerlijnen, met een graduele groei van competenties aan de hand van beroepstaken en een sterke verwevenheid van praktijk en theorie. De inrichting van de juridische leerlijn past bij wat van de gegradueerden in hun beroepspraktijk wordt verwacht. Er is aandacht voor belangrijke aspecten als deontologie, talen en *soft skills*. De commissie begrijpt uit het toelichtend gesprek dat er ook aandacht is voor attitude-ontwikkeling, zoals vooropgesteld in de DLR, maar in de documentatie blijft dat slechts impliciet. De commissie adviseert hier systematisch door het hele leerproces aandacht aan te besteden en concreet te formuleren wat de student moet laten zien. Dit zal de formatieve feedback die geboden wordt, effectiever maken.

Een deel van de ECTS-fiches is beschikbaar. Nadere gedetailleerde uitwerking hiervan, en de opstelling van de ECTS-fiches van de latere opleidingsonderdelen, is nog nodig. De commissie adviseert de voorbereiding niet stapsgewijs, maar als geheel aan te pakken, om het opleidingstraject van basis naar doorgroei en eindcompetenties in samenhang te zien. De gehanteerde didactische werkvormen zijn gevarieerd en passen bij de opleidingsdoelen. De commissie waardeert de geplande inzet van *blended learning* en afstandsleren. De aanpak om zelfstandig leren te stimuleren en contacttijd te benutten voor het bespreken van studentproducten past bij de mogelijkheden en behoeften van werkende studenten. De commissie adviseert dit systematisch verder te ontwikkelen.

De opleiding werkt vanuit een expliciete didactische visie (*cognitive apprenticeship*) op werkplekleren. De commissie verwacht dat dit een goede aanpak is om studenten op een werkplek te begeleiden. De omvang van het werkplekleren zoals beschreven in het dossier voldoet aan de vastgestelde norm van minimaal 1/3 van het aantal studiepunten. De sectorexploratie aan het begin van de opleiding brengt de studenten in contact met het werkveld, hoewel dit beperkt is in omvang en scope. Wat betreft de simulaties kan de commissie zich goed vinden in het werken met actuele geanonimiseerde dossiers, omdat deze realistisch zijn en het niet erg is als studenten fouten maken. De commissie geeft in overweging om het werkveld bij deze simulaties actief te betrekken, zodat de casuïstiek een voldoende afspiegeling is van de realiteit. Het is positief dat de opleiding kwaliteitscriteria zal formuleren voor de werkplek, gebaseerd op ervaringen in andere opleidingen, en zal zorgen voor vorming en begeleiding van de bedrijfsmentoren. Dit vergt nog nadere uitwerking. De commissie vindt het een goede werkwijze dat studenten in principe zelf voor een werkplek zorgen, mits deze aan de kwaliteitscriteria voldoet, maar daarnaast een beroep kunnen doen op de werkveldpartners van de opleiding.

De commissie ontmoette lectoren en opleidingsverantwoordelijken met een grote betrokkenheid en engagement. Het personeel is ingekanteld in de hogeschool en voelt zich goed ondersteund door de dienst Onderwijs. Hun expertise en contacten zijn passend voor de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Het toetsbeleid van Thomas More is gebaseerd op het principe van *constructive alignment*, waarbij de te behalen leerresultaten de inrichting van het onderwijs en de vormen van toetsing bepalen. De opleiding gaat uit van toetsing als onderdeel van het leren en begeleiden (*assessment as learning*) en legt daarom de nadruk op regelmatige feedback en meerdere meetmomenten. Uit het toelichtend gesprek blijkt dat formatieve toetsing, in de vorm van regelmatige feedback, een belangrijk onderdeel is bij de begeleiding van het leerproces. De commissie verneemt in het gesprek dat er een Onderwijs- en Examenreglement beschikbaar is, waarin ook bepalingen voor de graduaatsopleiding zijn opgenomen.

In het informatiedossier verschaft een matrix inzicht in de verschillende toetsvormen die gehanteerd worden. Het overzicht maakt duidelijk dat veel belang wordt gehecht aan de integratie van theorie en praktijk: in vrijwel alle opleidingsonderdelen gaat het om een casustoets, soms in combinatie met een vaardigheidstoets. Casustoetsen zijn gebaseerd op authentieke situaties. De toetsing van benodigde kennis is geïntegreerd in de casustoetsen, doordat studenten moeten laten zien dat ze de theorie praktisch kunnen toepassen.

Toetsing van het werkplekleren gebeurt aan de hand van een portfolio, waarin de studenten laten zien dat ze over de generieke en beroepsgerichte kwalificaties van een beginnend professional beschikken.

De beoordeling van het werkplekleren vindt plaats aan de hand van een rubric, die samen met het werkveld verder zal worden ontwikkeld. De rubric bestaat uit taken uit het beroepskwalificatiedossier, die gezamenlijk alle domeinspecifieke leerresultaten omvatten. Per taak zijn gedragsindicatoren geformuleerd die passen bij een onvoldoende, voldoende of goede taakuitvoering. De rubric is nog in ontwikkeling, en zal voor verschillende fasen van de opleiding worden uitgewerkt. De cesuur zal daarbij gaandeweg verhoogd worden. De beoordeling van het werkplekleren gebeurt door de begeleider van de opleiding, in samenspraak met de bedrijfsmentor.

Gedurende de opleiding houden de studenten een elektronisch portfolio bij. Per semester verzamelen de studenten hierin hun leerresultaten, beroepsproducten, bewijsmateriaal van hun leerprocessen, feedback van lectoren, begeleiders en medestudenten op de behaalde resultaten, en een reflectie op het eigen functioneren inclusief de wijze waarop ze feedback hebben benut. De lectoren bereiden de studenten voor op het samenstellen van het portfolio. In leergroepen kunnen de studenten hun portfolio met elkaar bespreken en elkaar feedback geven. Aan het eind van de opleiding mondt het portfolio uit in een sollicitatieportfolio, waarin de studenten laten zien dat ze in staat zijn de beroepstaken uit te voeren die van een gegradueerde verwacht worden. Het portfolio wordt summatief geëvalueerd door een jury van lectoren en vertegenwoordigers uit het werkveld.

Overwegingen

De commissie is van mening dat het systeem van toetsing, zoals beschreven in het dossier, goed in elkaar zit. De toetsing is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren. Er wordt getoetst volgens de principes van *constructive alignment* en de mix van evaluatievormen staat in functie van competentiegerichtheid en geïntegreerd toetsen. Er is aandacht voor toenemende autonomie van de student. Doordat de studenten elk semester getoetst worden en aan hun portfolio werken, weten ze steeds hoever ze staan in hun professionele ontwikkeling. Er is een uitgewerkte toetsmatrix. De commissie is ervan overtuigd dat de gezamenlijke uitwerking van de rubrics door opleiding en werkveld zal leiden tot concrete indicatoren met een oplopende cesuur in de loop van de opleiding, en zo kan zorgen voor een valide en betrouwbare beoordeling van de ontwikkeling van de studenten. Er zal echter nog veel werk moeten worden verzet om de leerdoelen zo te operationaliseren voor student, lector en werkveld, dat ze accuraat beoordeeld kunnen worden. De commissie beveelt aan om dit snel aan te pakken en de rubrics, ook voor de bedrijfsmentoren, concreet uit te werken.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De kwaliteitszorg van Thomas More berust op vier pijlers. In de eerste plaats wordt uitgegaan van een kwaliteitscultuur waarbij opleidingsteams eigenaar van en eindverantwoordelijke zijn voor de kwaliteit van hun opleidingen. Zogenaemde 'onderwijsankers' van de dienst Onderwijs ondersteunen hen daarbij.

In de tweede plaats gaat de hogeschool uit van de groeispiraal als kwaliteitsconcept. De elementen daarin zijn actie, feedback en reflectie, gevolgd door nieuwe actie. Een open feedbackcultuur is een essentieel onderdeel van de groeispiraal. In de derde plaats gebruikt Thomas More een dashboard om alle beschikbare gegevens te ontsluiten, niet alleen voor kwaliteitscontrole maar ook als startpunt van reflectie over mogelijke verbeteringen. Het dashboard bevat onderwijsindicatoren die met instroom, doorstroom en uitstroom te maken hebben, en perceptiemetingen die de tevredenheid van studenten, medewerkers en stakeholders in kaart brengen. Deze gegevens worden besproken met studenten in platformen en focusgroepen, en met het werkveld in een adviesraad. Opleidingen gaan binnen het concept Partners in Education structurele samenwerkingen aan met relevante bedrijven en organisaties, waardoor het onderwijsaanbod voortdurend geactualiseerd en verbeterd kan worden. Tot slot beoordeelt Thomas More alle opleidingen in eigen regie in cycli van maximaal zes jaar. Hiertoe zet de hogeschool de Onderwijspiegel in, waarin een panel (bestaande uit een externe voorzitter, een externe onderwijskundige, een werkveldvertegenwoordiger, een student en een interne onderwijskundige) de opleiding bezoekt en op basis van de *appreciative inquiry*-methode onderzoekt of de opleiding aansluit bij het beoogde niveau van de Vlaamse kwalificatiestructuur, de beoogde leerresultaten realiseert en een kwaliteitscultuur laat zien. Op basis van het eindverslag van dit panelbezoek stelt de opleiding samen met de directie en de unitmanager een passend natraject op, gericht op remediëring en vernieuwing.

Vanaf de start van de nieuwe graduaatsopleiding zullen ook de lectoren van deze opleiding worden betrokken in het kwaliteitszorgsysteem van Thomas More. Vragenlijsten zullen worden aangepast en het stageconcept zal worden omgevormd tot werkplekleren, met de bijbehorende aangepaste kwaliteitseisen.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in een stevige kwaliteitszorgcultuur. De systematiek van Thomas More zal ingezet worden, gebaseerd op een data-analyse van het dashboard en externe toetsing met de Onderwijspiegel. Studenten en lectoren worden actief in de opleiding betrokken bij evaluatie en ontwikkeling. Het werkveld kan inbreng leveren via de adviesraad. Deze is breed samengesteld en wordt regelmatig geconsulteerd. De commissie is van oordeel dat de interne kwaliteitszorg gericht is op een systematische borging en verbetering van de opleiding en dat de relevante stakeholders daar bij betrokken worden. Het is naar het oordeel van de commissie wel belangrijk de tijd vóór de beoogde start van de opleiding goed te benutten om gezamenlijk tot een kwaliteitsvol en samenhangend onderwijsprogramma te komen.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning voldoende.

De opleiding is erin geslaagd het niveau van de graduaatsopleiding duidelijk te onderscheiden van het bachelorniveau en te formuleren wat van de gegradueerde als beginnend beroepsbeoefenaar verwacht wordt. De contacten met het werkveld zijn benut om de opleiding zodanig vorm te geven dat ze aansluit bij de behoeften van de beroepspraktijk.

De opleiding is gestructureerd aan de hand van duidelijke leerlijnen. Aan de opleiding ligt een consistente didactische visie ten grondslag. De omvang van het werkplekleren voldoet aan de vastgestelde minimale norm. De lectoren hebben ervaring met het onderwijs aan werkende studenten. Dit geeft vertrouwen in de nadere uitwerking van het onderwijsprogramma waarvoor nog het nodige werk verzet moet worden.

Het systeem van toetsing is gebaseerd op een expliciet hogeschoolbreed kwaliteitskader. Er is een passende variatie in toetsvormen. Aan de hand van een portfolio zullen de studenten aantonen dat ze het graduaatsniveau behaald hebben.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in het goed uitgewerkte kwaliteitszorgsysteem van Thomas More. Dat biedt het vertrouwen dat de opleiding systematisch zal (blijven) werken aan verbetering.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 15 januari 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 30 september 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 30 september 2019 om 10 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Tony Bastijns;**
- **Raf Meylaers;**
- **Rik Vanderhaeghe;**
- **Isabel Deprez;**
- **Johan Verhaegen;**
- **Sofie Peeters.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 30 september 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 17 oktober 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Thomas More Kempen VZW
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Kleinhoefstraat 4, B-2440 GEEL +32 14 56 23 10 www.thomasmore.be
Naam, functie contactpersoon	Anne Foqué, beleidsmedewerker algemene directie
Partner samenwerkingsverband	CVO Hoger Instituut der Kempen
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Kleinhoefstraat 4, B-2440 GEEL + 32 14 56 23 22 www.hik.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de juridisch-administratieve ondersteuning
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	05 Business administration and law
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Geel • Lier
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Rechtspraktijk
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bachelor in het bedrijfsmanagement – afstudeerrichting rechtspraktijk • Bachelor in het office management

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt in overleg met de leidinggevende het ontwerp van juridische standaarddocumenten en -regelingen op.
2. De gegradueerde voert juridische documenten in en inventariseert en archiveert juridische documenten en voorwerpen via de courante software- en registratietoepassingen.
3. De gegradueerde ondersteunt de leidinggevende bij het beheer van courante juridische dossiers, zoekt daarvoor de gevraagde juridische informatie op en volgt de dossiers op volgens de vastgelegde termijnen en procedures. De gegradueerde verwerkt, verzamelt en registreert daarbij de nodige gegevens.
4. De gegradueerde maakt officiële en juridische ontwerpverslagen en notulen.
5. De gegradueerde faciliteert en ondersteunt het contact met de cliënt bij juridische en administratieve dienstverlening.
6. De gegradueerde communiceert inzake de eigen juridische en administratieve werkzaamheden met collega's, cliënten en externen met ene diverse achtergrond en zet daarbij meerdere talen in.
7. De gegradueerde levert in functie van de beleidsplanning van de organisatie de gevraagde gegevens aan de leidinggevende.
8. De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van de administratieve juridische procedures binnen zijn/haar bevoegdheid, signaleert verbeterpunten aan de leidinggevende en formuleert verbetervoorstellen.
9. De gegradueerde neemt zijn/haar verantwoordelijkheid op binnen het team en faciliteert de operationele werking van het team.
10. De gegradueerde biedt administratieve ondersteuning aan de juridische organisatie en respecteert daarbij de bedrijfsinterne voorschriften en procedures.
11. De gegradueerde werkt oplossings- en doelgroepgericht bij de uitvoering van het eigen takenpakket.
12. De gegradueerde ontwikkelt permanent de eigen professionele deskundigheid in de juridische sector.
13. De gegradueerde voert de juridisch ondersteunende taken nauwkeurig, discreet en deontologisch correct uit.

Datum validatie: 18 februari 2019

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Antonia Aelterman (*voorzitter*) studeerde aan de Universiteit Gent en promoveerde er in 1995 tot doctor in de pedagogische wetenschappen. Zij was hoofddocent en opleidingsvoorzitter van de specifieke lerarenopleiding aan de Universiteit Gent tot haar pensionering op 30 september 2013. Zij was voorzitter en lid van de werkgroep lerarenopleiding van de VLIR en nam deel aan diverse stuurgroepen voor beleidsondersteuning van het departement onderwijs. Zij was regelmatig lid van visitatiecommissies van VLIR, VLHORA en VLHUR en was voorzitter van de visitaties universitaire lerarenopleidingen in Nederland in 2014-2015. In 2016-2017 was ze in opdracht van de NVAO één van de voorzitters die de instellingsreviews in Vlaanderen hebben begeleid.

Marc Claeys (*commissielid*) studeerde in 1970 af aan de Rijksuniversiteit Gent als orthopedagoog, m.i.v. aggregaat en postgraduaat psychotherapie. Hij werkte als orthopedagoog in een revalidatiecentrum en doceerde twaalf jaar in het Hoger Onderwijs Gezondheidszorg. Gedurende twintig jaar was hij actief als onderwijsdirecteur in het HIPB, later KAHOG te Gent. Hij was betrokken in tal van werkgroepen en commissies m.b.t het hoger onderwijs. Gedurende de laatste tien jaren van zijn actieve loopbaan was hij als directeur verantwoordelijk voor onderzoek, dienstverlening, permanente vorming Arteveldehogeschool Gent. Momenteel is hij nog steeds actief als bestuurder in diverse onderwijs- en welzijnsorganisaties.

Kris Gysels (*commissielid*) is aan de slag als politiek adviseur en advocaat aan de rechtbank in Brussel. Hij behaalde in 2001 de mastergraad in handelswetenschappen en behaalde in 2011 de master in rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Antwerpen. Hij werkte voorheen als adviseur voor de Senaat en als advocaat. Daarnaast is hij sinds 2015 raadgever voor het Kabinet van de Vlaams Minister Lydia Peeters en sinds begin 2019 tevens districtsschepen in district Berchem.

Koen Smets (*student-commissielid*), werkt reeds meer dan 15 jaar in de sociale economie als begeleider van kansengroepen. In 2017 behaalde hij als werkstudent zijn diploma van gegradueerde Sociaal Cultureel Werk (HBO5) aan het centrum voor Volwassenenonderwijs van de Sociale School van Heverlee. Hij volgt momenteel de bacheloropleiding Sociaal werk 'Maatschappelijk advisering' aan het University College Leuven-Limburg (UCLL).

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Marianne van der Weiden**, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning – Track 5 Kempen

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Opleidings specifieke leerresultaten (gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten)
- Schematisch programmaoverzicht voltijdse en deeltijdse traject
- ECTS-fiches van de eerste 60 studiepunten
- Verklaring op eer dat de nodige middelen en personeel worden voorzien
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Onderwijs- en examenreglement
- EVC-EVK (opgenomen in het Onderwijs- en examenreglement)
- Lijst van gekende aanvullingstrajecten
- Rapport van de Commissie Hoger Onderwijs

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

4C/ID	Four-Component Instructional Design
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
CVO HIK	Centrum voor Volwassenenonderwijs Hoger Instituut der Kempen
DLR	Domeinspecifieke Leerresultaten
EVC	Eerder verworven competentie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OLR	Opleidings specifieke leerresultaten
SID-IN	Studie-informatiedagen

